

Interjú Hódi Sándorral, a Széchenyi István Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet igazgatójával, a MVSZ JOT elnökével

Nem toleranciára van szükségünk, hanem jogállamra

A honfoglaló magyarok nagyjából annyian voltak, ahány magyar él jelenleg Vajdaságban - Pozitív és negatív változások a magyarság helyzetében - Nagyobb szellemi tőkére van szükségünk - A kisebbségek számára a legjobb védelem a nyilvánosság

A délvidéki magyarság társadalmi és politikai törekvésének elvezetője az összegzését, tőle átfogóbb elemzéseket senki sem publikált. Hódi Sándor tudományos kutató is, szakíró és politikus. A kisebbségi lét kiváló ismerője jelenleg iskolapszichológusként dolgozik a zentai Természettudományi-Matematikai Tehetséggondozó Gimnáziumban. Nemzeti létünket érintő és sokunkat foglalkoztató kérdésekkel éppen ezért fordultunk hozzá.

Tény, hogy fogytokzik a Délvidéken is a magyarság. Mi ilyenkor a jobb: sopánkodni, hogy csak ennyien vagyunk, vagy örülni, hogy még vagyunk ennyien?

- Az, hogy sokan vagy kevesen vagyunk, nagyon viszonylagos. Több mint ezer éves történelmünk során a honfoglalás kétségkívül a legnagyobb szabású vállalkozás volt. A honfoglaló magyarok nagyjából annyian voltak, ahány magyar él ma Vajdaságban. Ha azon sopánkodunk, hogy mennyien vagyunk, rossz nyomon járunk. A kérdés nem az, hogy hányan vagyunk, hanem hogy mi végre vagyunk ezen a világon? Milyen célokat próbálunk megvalósítani? Egyáltalán: vannak-e közös céljaink? Nos, legjobb tudomásom szerint nincsenek. Néhányan küszködnek, próbálkoznak, sze-

Nem csak a kultúra, hanem a gazdasági felemelkedés is az új szellemi vezetőréteg felkészültségétől és rátermettségétől függ. Sok tanult, ambiciózus emberrel rendelkezünk, akik a világon mindenütt megállnák a helyüket.

retnének tenni valamit a közönség érdekében, a többség azonban érdektelen. Az érdektelenséget, a cselekvésképtelenséget nagyobb problémának látom, mint a létszámcsökkenést. A kettő egyébként, azt hiszem, valahol összefügg. Változott-e lényegesen a magyarság helyzete az elmúlt 10-12 évben?

- A magyarság helyzete több szempontból is változott, pozitív és negatív értelemben is. Po-

zitiv változásként könyvelhető el a magyar érdekszervezetek megjelenése, a magyar identitás erősödése, a magyarság presztízsének növekedése (ami elsősorban Magyarország NATO tagságának és az Európai Unióhoz való csatlakozásának köszönhető). De jelentős sikermek számít a kollektív jogok elismerése is Szerbia részéről, illetve ennek következményeként a nyelvhasználat terén történt elmozdulás. Negatív fejlemény-

nek számít, hogy az értelmetlen balkáni háborúk következtében jelentős anyagi és demográfiai kárt szenvedtünk. A vajdasági magyarság jelentősen elszegényedett, sokan elvesztették munkahelyüket, a fiatalok egy része külföldön kerestett menedéket és megélhetési lehetőséget. Jelenleg az a legnagyobb gondunk, hogy a magyarság kimarad a privatizációs folyamatból...

Melyik az társadalmi réteg-gondok a közéleti szereplőkre (politikuskok, pedagógusok...) akiknek meghatározó szerepük van a nemzeti öntudat fejlesztésében, megtartásában, érdekvédelemben? És mit kellene tennük ennek érdekében?

- Gyakran halljuk, hogy a jövő a tudásalapú társadalom. Azt hiszem, ez nem csupán szólam, hanem van valami valósággalapja is. Mindenképpen arra kell törekednünk, hogy növeljük az iskolázott emberek számát, minél nagyobb szellemi tőkére tegyünk szert. A nemzeti öntudat alakulása, a közösség cselekvőképessége, érdekérvényesítési képessége eddig is a szellemi vezetőréteg felkészültségétől függött. Ez még inkább így lesz a jövőben, hiszen im-

Készül a vajdasági magyar közéleti lexikon

Jelenleg az első vajdasági magyar közéleti lexikon kiadásán dolgozom. A lexikont efféle szellemi regisztráció, vezérlő el, amely révén bepillantást nyerünk arra vonatkozóan, hogy milyen szellemi tőkével, milyen intellektuális kapacitással rendelkezünk. A lexikon ugyanakkor számot kíván adni arról is, hogy a szakmájukban kiemelkedő, meghatározó személyek milyen közszerepet vállalnak, mennyire vannak jelen a közéletben. Magyarán, hogy mennyire számíthat közösségünk az általa ki-nevelt értelmiségre? A könyv néhány hónapon belül megjelenik. A Széchenyi István Stratégiákutató és Fejlesztési Intézet keretében tervezzük a közeljövőben Tóthfaluban egy tanácskozási, amelynek témája az EU csatlakozás után előállt helyzet. A konferencián jelentős külföldi és hazai szakemberek vesznek részt.

már nem csak a kultúra, hanem a gazdasági felemelkedés is az új szellemi vezetőréteg felkészültségétől és rátermettségétől függ. Én ebben a vonatkozásban eléggé optimista vagyok. Sok tanult, ambiciózus emberrel rendelkezünk, akik a világon mindenütt megállnák a helyüket.

Az utóbbi időben gyakori "magyar-gyerek-verés" mi-nek tulajdonítható? Csak most verik nagydobra a tájékoztató eszközök, vagy ez eddig elhalgatót jelenség volt?

- A gyerekek a felnőtt társadalom mintázzák le. Ott, ahol a kisebbségi gyerekek verik, biztosak lehetünk benne, hogy a felnőtteket is megálázzák, üldözik, ilyen-olyan hátrányban részesítik. Az agresszív cselekményt mindig egyének követik el, inonduhatjuk azt is, hogy "szélsőséges elemek", az ellenséges fellépésnek azonban a hatalom, az aktuális politika ad zöld fényt. A politikai szeljárástól független a kisebbségek nehezedő nyomás hol nagyobb, hol kisebb. A jelek szerint a nyomás most növekszik. Új fejleménynek számít, hogy erőli ma már be lehet az újságokban számolni, míg korábban el kellett hallgatni. Ha megmondjuk, hogy a kisebbségek számára a legjobb védelem a nyilvánosság, nagyon fontos, hogy a sajtó foglalkozik ezekkel az esetekkel. Mennyire van kisebbségekben élő középiskolásoknak ki-sebbségiségi érzése nemzeti hovatartozásuk miatt?

- Fordul a világ. Új fejlemény-

nek számít az is, hogy míg korábban, a magyar gyerekek általában "behódoltak", elfogadták, hogy másodrendű állampolgárok, a felnövekvő új nemzedék mentes ezektől a komplexusoktól, érzékenyen reagál a jogsértésre, büszke nemzeti identitására. Pofozással ma már nem lehet senkit sem szolgáson tartani. Agresszív viselkedésükkel a szerbek eddig is rengeteg bajt hoztak saját fejükre, a magyar gyerekeknek elcsattanó pofonokkal is maguknak ártnak legjobbat.

Tesz-e valami lényegbevágót a többségi nemzet annak érdekében, hogy elfogadják a más-ságot, vagy csak üresbe puffogatott jelszó lett a tolerancia?

- Én a világos beszéd híve vagyok. Nem tartom szerencsésnek, ha a kisebbségekkel szembeni ellenséges magatartás helyett tolerancia hiányáról, vagy a mássággal szembeni türelmetlenségről beszélünk. Nem mások vagyunk, hanem magyarok vagyunk. A másság kifejezést a magyar nyelvben általában a homoszexualitás szinonimájaként szoktuk használni. Félrevezető a tolerancia szó emlegetése is. Nem toleranciára van szükségünk, hanem jogállamra, olyan törvényekre, amelyek szigorúan büntetik a nemzeti alapon történő mindenféle hátrányos megkülönböztetést. A jelszavakat ott lehet puffogatni, ahol nem szokták a dolgot a nevükön nevezni.

Szokolai Zsuzsa
Aladin Bakht felvételei

Pénzforrás nélkül maradt a MVSZ JOT

A Magyarok Világszövetsége Jugoszláviai Országos Tanácsának tevékenységéről: - A költségvetési támogatás megvonásával a Világszövetség mozgásterét az elmúlt négy esztendőben jelentősen beszűkült. A támogatás megvonása különösen az országos tanácsokat érintette súlyosan, amelyek - ellentétben más civil szervezetekkel - nem pályázhatnak különböző alapítványoknál. Az előállt helyzet súlyosan érintett bennünket is. Látványos és költéses rendezvényekre nem nagyon vállalkozhattunk, ennek ellenére igen jelentős eredményeket könyvelhetünk el. A legjelentősebb programunk a 80 év kisebbségben c. pályázat kiírása, illetve a beérkezett pályaművekből összeállított kötet kiadása volt. A pályázattal sikerült hozzáférhetővé tennünk az elmúlt háromnegyedszázaddal kapcsolatos kollektív emlékezetet. Az MVSZ JOT erkölcsi sikereként könyvelhető el a kettős állampolgárság kezdeményezése is, amely sajnos akkor visszhang nélkül maradt. Terveink vannak, egyelőre megoldatlan, hogy milyen forrásokból lehetne azokat megvalósítani.

